

УДК: 796.311.611.1

Дзензелюк Дмитро Олексійович,
Плотицин Костянтин Володимирович
Житомирський національний агроекологічний університет

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ

У статті була розглянута сучасна науково-методична література вітчизняних та закордонних науковців і фахівців з системи фізичного виховання в напрямку вивчення стану здоров'я студентської молоді, ставлення до здорового способу життя, системи фізичного виховання та недоліки занять з фізичного виховання у вищих навчальних закладах, мотиваційно-ціннісне ставлення до занять фізичними вправами, та рівень обізнаності стосовно власного здоров'я тощо. В роботі було проведено аналіз захворюваності серцево-судинної системи студентів-аграріїв на прикладі студентів Житомирського національного агроекологічного університету протягом 2008–2015 років навчання використовуючи сучасні методи дослідження з метою оцінити та розглянути подальшу перспективу даної динаміки і шляхи вирішення.

Ключові слова: стан здоров'я, фізичне виховання, захворюваність, серцево-судинна система.

Дзензелюк Дмитрий Алексеевич, Плотицин Константин Владимирович. Заболеваемость сердечно-сосудистой системы студентов-аграриев

В статье была рассмотрена современная научно-методическая литература отечественных и зарубежных ученых и специалистов из системы физического воспитания в направлении изучения состояния здоровья студенческой молодежи, отношения к здоровому образу жизни, системы физического воспитания и недостатки занятий по физическому воспитанию в высших учебных заведениях, мотивационно ценностную отношение к занятиям физическими упражнениями, и уровень осведомленности о собственном здоровье и т.д. В работе был проведен анализ заболеваемости сердечно-сосудистой системы студентов-аграриев на примере студентов Житомирского национального агроэкологического университета в течение 2008–2015 годов обучения используя современные методы исследования с целью оценить и рассмотреть дальнейшую перспективу данной динамики и пути решения.

Ключевые слова: состояние здоровья, физическое воспитание, заболеваемость, сердечно-сосудистая система.

Dzenzeliuk Dmytro, Plotitsyn Constantine. Incidence of cardiovascular system students agrarians. In the article we considered modern scientific-methodological literature of Ukrainian and foreign scientists and specialists in the field of physical training that studies state of health of students, their attitude to a healthy lifestyle, physical training and disadvantages of physical training in universities, motivational-value attitude to physical exercises, and level of awareness of their own health etc. The paper deals with the analysis of state of sickness rate of students at the faculty of agriculture. We chose students of Zhytomyr National Agroecological University of 2008-2015 using modern research methods to assess and consider the future prospects of this dynamics and possible solutions.

The results of the paper complemented and confirmed the results of Ukrainian and foreign scientists which indicate a low state of somatic health among students. We determined the direction of sickness rate development, according to body systems and certain organs of students at the faculty of agriculture, level of motivation to do physical exercises while studying at the university. The analysis of this dynamics gives scientific-pedagogical personnel the possibility to change academic activity as well as the content of planned lessons of physical training in order to create among students the need for physical exercises, motivational-value attitude to a healthy lifestyle and to improve state of health of students.

Key words: state of health, physical training, sickness rate, circulatory system.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Протягом існування життя на планеті, людину переслідують хвороби, які мають властивість до змін та посилення впливу на організм. Успіхи медицини не мають бажаних результатів, незважаючи на ефективні методи фармакологічного лікування.

Особливістю негативних змін здоров'я в сучасних умовах є "омолодження" багатьох хвороб. Переконливим фактором є збільшення кількості студентів вищих навчальних закладів, що належать до спеціальних медичних груп з фізичного виховання. Це демонструє важливу суспільну проблему, оскільки ріст захворюваності в процесі професійної підготовки означає зниження рівня здоров'я, які в подальшому переформуються в хронічну форму та подальшим зниженням працездатності.

Прояв у студентські роки серцево-судинних захворювань диктує необхідність вивчення особливостей і причин розвитку захворюваності та формування профілактичних заходів із широким їх застосуванням ще в преморбідному періоді [1]. Тому в останні роки активізувалася увага до питань лікування та оздоровлення студентів, як зі сторони держави так і фізкультурно-оздоровчої роботи кафедр фізичного виховання вищих навчальних закладів [5, 8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенням проблем з профілактики та лікування захворювань серцево-судинної системи займаються науковці та фахівці різних галузей в тому числі і з фізичного виховання та спорту. На сьогоднішній день в науці існує більше 100 визначень поняття "здоров'я". На думку Наумчука В.І. здоров'я – це стан організму людини, коли функції всіх його органів і систем урівноважені із зовнішнім середовищем та відсутні хворобливі

зміни [2]. Експерти всесвітньої організації здоров'я формулюють це поняття, як стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність будь-яких хвороб [4]. Присяжнюк С.І. рекомендує розглядати здоров'я, як широке соціально-біологічне поняття, яке включає не тільки нормальну структуру і функцію різних органів та систем, а й рівень розвитку функціональних резервів, діапазон компенсаторно-приспосувальних реакцій, що й визначає успішну адаптацію організму до різних умов зовнішнього середовища. Така адаптація супроводжується рядом захворювань в тому числі і в серцево-судинній системі [9].

За останні роки частота захворювань на серцево-судинні хвороби в молодому віці збільшилась у 2–2,5 рази. Особливу увагу слід звернути на гіпертонічну хворобу в студентські роки, яка за останні 10 років прогресує з 12,1 до 19,2 %. В наслідок ішемічної хвороби серця динаміка смертності збільшилась на 15 % [3]. Отже, здоров'я повинно стати для студентської молоді одним із найважливіших пріоритетів серед цінностей, яке потрібно берегти та покращувати, а держава в свою чергу має створювати умови для фізкультурно-оздоровчих занять.

Формулювання мети та завдань роботи. Мета роботи направлена на аналіз та синтез науково-методичних робіт фахівців та науковців спрямованих на вивчення захворювань серцево-судинної системи студентської молоді. Також дослідити динаміки захворюваності серцево-судинної системи протягом 2008 – 2015 років навчання студентів Житомирського національного агроєкологічного університету.

Виклад основного матеріалу дослідження. Захворюваність серцево-судинної системи серед студентської молоді є одним із найпоширеніших захворювань. Така тенденція викликана багатьма причинами, а саме: малорухомий спосіб життя, відсутність системного підходу щодо профілактики та лікування захворювань даної приналежності тощо. Вплив різних чинників на розвиток патології серцево-судинної системи сприяє формуванню конкретного захворювання: гіпертонія, гіпотонія, ішемічної хвороби серця тощо. За даними дослідження захворювань серцево-судинної системи на порушення системи кровообігу складає 36,6%, гіпертонічною хворобою - 42,5%, ішемічною хворобою серця - 29,7%, цереброваскулярними хворобами - 21,5% тощо (Рис. 1).

Відповідно до звіту Державного комітету статистики України та Головного управління статистики у Житомирській області станом з 1995 по 2009 кількість уперше в житті зареєстрованих випадків захворювань системи кровообігу постійно збільшується з 25,5 % до 40,9 % [6]. Вказане вище свідчать про актуальність вирішення, профілактики та лікування захворюваності серцево-судинної системи починаючи зі студентських років.

Про тенденцію прогресування захворювань серцево-судинної системи свідчать результати досліджень В.П. Войтенка, Г.П. Грибана тощо. Динаміка зростання захворювань серцево-судинної системи від шкільного до студентського віку спостерігається у студентів I–II року навчання Житомирського національного агроєкологічного університету протягом 2008–2015 навчальних років (табл. 2, 3). Динаміка росту захворювання в 2008 році складає 42,67 % в 2015 році 52,50 % з варіативністю показників 9,83 % при $t=4,24$, з достовірністю змін $P < 0,01$. Незначне покращення показників спостерігається в 2009–2010 та 2011–2012 роках.

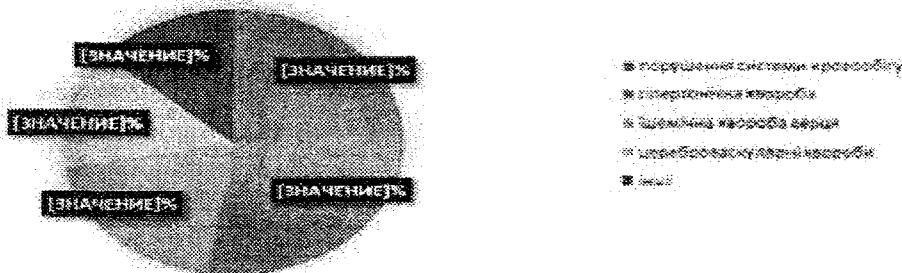
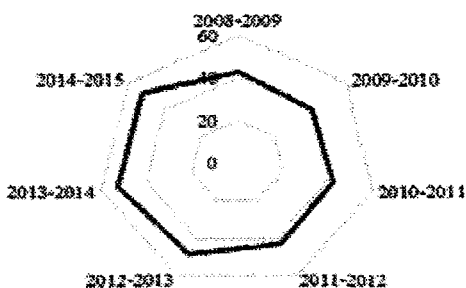
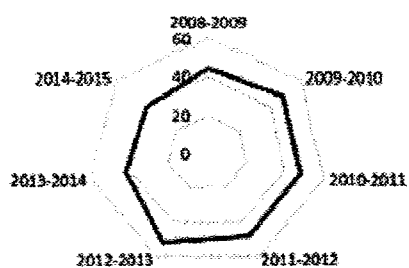

Рис. 1. Захворювання серцево-судинної системи студентів-аграріїв

Динаміка хворих студентів II курсу на серцево-судинну систему, %

Динаміка хворих студентів I курсу на серцево-судинну систему, %

Погіршення здоров'я та зростання хворих на серцево-судинну систему вчасності є провина, як самих студентів,

так і відсутність реалізації державних програм навчальними закладами. Держава в особі Міністерства охорони здоров'я повинна передбачити та пересвідчитись про виконання в навчальних закладах, наступних цілей і задач, а саме: створенні у навчальному закладі середовища, що сприятливо впливає на здоров'я та формування здорового способу життя студентів; формування знань про здоров'я, про фактори, що сприятливо впливають на здоров'я, про значення здоров'я для успішної навчальної та професійної діяльності; навчання самоконтролю, самооцінки, саморегуляції здоров'я; знання взаємозв'язку компонентів здоров'я, принципів здорового способу життя; уявлення про відповідальність людини за своє здоров'я; знання вікових особливостей фізичного і психічного розвитку здоров'я; вміння здійснювати самоспостереження за своїм здоров'ям; знання про сприятливий вплив фізичної культури та спорту на здоров'я молодшої людини; формування сприятливого ставлення до занять фізичною культурою та спортом [7]. Виконання вищенаведених задач, цілей та прагнення до самовдосконалення, шляхом виконання фізичних вправ, сприятиме частковому покращенню здоров'я в цілому.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Спираючись на результати роботи можна стверджувати, що стан здоров'я студентської молоді знаходиться на низькому рівні і має особисто негативну динаміку в "омолодженні" хвороб серцево-судинної системи, а саме гіпертонії, ішемії, порушенні кровообігу, цереброваскулярних проявах тощо. Така динаміка викликана низькою а подекуди і відсутністю мотивації до занять з фізичного виховання та рухової і фізичної активності. Одним з шляхів вирішення даної проблеми це підвищення рівня мотивації учнівської та студентської молоді до регулярних занять фізичними вправами, формування базових знань про стан соматичного здоров'я, уміння та навичок профілактики захворювань серцево-судинної системи тощо.

Результати даної роботи є етапом подальшого, більш тривалого вивчення даної проблеми, що є необхідним для формування більш деталізованого підходу до вирішення проблеми розвитку захворювань серцево-судинної системи у студентів-аграріїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Moskalenko V.F. Health of population and problems of healthcare in the world and Europe: status issues and trends (review) [text] / V.F. Moskalenko // Health of Ukraine. – 2003. – № 4. – P. 5 – 8.
2. Naumchuk V.I. Directory-glossary of key terms and concepts of the theory and methodology of physical education and sport / V.I. Naumchuk. - Ternopol: Aston Publishers, 2013. - P. 36.
3. Bulich EG Theoretical Foundations valeologii: Teach. Ref. / E.G. Bulich, I.V. Muravov. – K.: IZMN, 1997. – 244 p.
4. Sergienko LP Terms and concepts in physical education: a tutorial / L.P. Sergienko. – Ternopol: Educational book – Bogdan, 2011. – S. 155.
5. Грибан В.Г. Валеологія. Навчальний посібник / В.Г. Грибан. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 256 с.
6. Дзензелюк Д. О. Ставлення студентської молоді до власного здоров'я / Д. О. Дзензелюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)": зб. наук. пр. / за ред. Г. М. Арзютова. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. – Вип. 13 (40). – С. 69–73.
7. Дзензелюк Д.О. Захворюваність опорно-рухового апарату студентів-аграріїв / Д.О. Дзензелюк, І.Ю. Канділов, Ю.М. Петрук // Зб. наук.-практ. конф. з міжн. участю "Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи", Житомир 17-18 жовтня 2015 р. / За заг. ред. В.Й. Шатила. Житомир, 2015 – С. 267–270.
8. Дзензелюк Д.О. Лікувальна фізична культура при захворюваннях опорно-рухового апарату (остеохондроз): методичні рекомендації для студентів та викладачів кафедри фізичного виховання / Д.О. Дзензелюк, А.П. Денисовець, О.П. Момот. – Ж.: Вид-во ПП "Рута", 2015. – С. 6.
9. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання. Навч. пос. / С.І. Присяжнюк, В.П. Краснов, М.О. Третяков [та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 6–7.